

ALTES CAPACITATS ALS CENTRES EDUCATIUS

GRUP DE TREBALL D'ALTES CAPACITATS DEL COPC

Què són les altes capacitats?

El concepte «altes capacitats intel·lectuals» (AC) engloba un conjunt de persones que presenten **característiques intel·lectuals i/o aptitudinals** quantitativa i qualitativament diferents a la major part de la població. És a dir, no només aprenen amb més rapidesa, sinó que també ho fan de manera més complexa, profunda i integradora.

Aprenen amb facilitat, relacionen àrees de **coneixement** i mostren inquietud per entendre el món que els envolta. Sovint, es caracteritzen també per una alta **sensibilitat** a les emocions i als estímuls externs.

En l'àmbit escolar, es tracta d'una categoria que permet designar a alumnes que requereixen una **educació adaptada** (ja que presenten necessitats específiques de suport educatiu, NESE) per tal de poder assolir el ple desenvolupament personal que el sistema educatiu pretén per a tots els alumnes.

Quants són? Com són?

Al voltant d'un 15-20% de la població té AC (Renzulli, 2005). D'aquests, només una part molt petita estan detectats, fet que dificulta clarament una intervenció sensible a les seves necessitats.

Un dels motius de la baixa taxa de deteccions és el fet que no hi hagi al nostre país un sistema de cribratge universal (*screening*) per a la seva detecció ni tampoc un registre dels casos identificats.

D'altra banda, suposa també una complicació el fet que les persones amb AC formen un grup molt heterogeni. Encara que no existeixen trets universals que permetin identificar les persones amb altes capacitats, alguns dels següents indicadors solen ser habituals.

Poden presentar alguna d'aquestes característiques:

Curiositat inusual per una gran varietat de temes

Desig per **aprofundir** en els coneixements

Interès pel **coneixement general** i **temes associats** amb edats superiors

Gran **capacitat d'aprenentatge** en una, dues o més àrees de coneixement

Ràpid assoliment de nous conceptes

Facilitat per **relacionar** idees i coneixements

Pensament **productiu**

Autonomia i tendència a aprendre de forma **autodidacta**

Gran **capacitat de memòria** en diverses àrees

Pensament **crític** i alt sentit de la **justícia**

Intensitat **emocional** i alta **sensibilitat**

Exigència amb si mateix i amb els altres

Preferència per la **innovació** i els **reptes**

**LES ALTES CAPACITATS
NO S'ASSOCIEN A UN ALT
RENDIMENT**

Les Altes Capacitats són una oportunitat

Les persones amb AC mostren un estil i un ritme d'aprenentatge diferent al de la major part dels seus iguals. Per aquest motiu, **requereixen i mereixen un acompanyament personal i educatiu que tingui en compte les seves necessitats**, ja que el seu potencial pot veure's limitat o, fins i tot, tornar-se en contra seu si no reben l'atenció adequada.

Alumnes **curiosos, entusiastes per l'aprenentatge, inquiets** i amb facilitat per experimentar i descobrir, poden observar-se **dispersos, avorrits, acomodats, frustrats o amb baix rendiment acadèmic** si no es posen en pràctica mesures d'intervenció educativa encaminades a cobrir aquells aspectes que precisament la seva capacitat els pot impedir desenvolupar: l'esforç, la perseverança, la constància, l'hàbit de treball, la satisfacció per la feina ben feta o la tolerància a la frustració.

Quines tipologies hi ha?

El concepte «altes capacitats intel·lectuals» agrupa un ventall de tipologies que destaquen superiorment en una, diverses o totes les àrees del coneixement.

Conèixer els diferents perfils d'AC possibilitarà la seva identificació i l'oportunitat de proporcionar-los una atenció adequada a les seves necessitats.

- **Superdotació:** es tracta d'aquells alumnes que destaquen per una **elevada capacitat intel·lectual en totes les àrees**, juntament amb una **creativitat superior a la mitjana** i, sovint, trets de personalitat com curiositat insaciable, facilitat d'adaptació, maduresa emocional i flexibilitat cognitiva.

- **Talents (simples o complexos):** són aquells que **destaquen en una o diverses àrees** del coneixement. Segons quantes i quines siguin aquestes aptituds, es pot distingir entre talents complexos o talents simples.

Sigui quina sigui l'edat de la persona valorada amb AC, **sempre és necessària una intervenció** en el moment de la detecció.

S'ha utilitzat el terme "precocitat" per referir-se a la constatació d'un perfil d'AC en edats primerenques. En qualsevol cas, ja que no s'estableix cap llindar evolutiu a partir del qual la intel·ligència pugui quedar definitivament instaurada, es fa imprescindible supervisar la seva evolució. Dur a terme una re-avaluació periòdica del perfil de l'alumne permetrà definir millor les seves necessitats intel·lectuals, educatives i emocionals per proporcionar-li l'atenció adequada a cada moment evolutiu.

Detecció: Com s'identifiquen?

L'objectiu de l'avaluació diagnòstica d'AC permet conèixer i comprendre el perfil de cada persona de forma global, definint les AC des d'una perspectiva multidisciplinària. Per aquesta raó, convé que l'avaluació diagnòstica inclogui:

- Informació aportada per la família, l'alumne i el centre educatiu.
- Avaluació psicomètrica de capacitats intel·lectuals generals.
- Avaluació psicomètrica d'aptituds cognitives específiques.
- Avaluació psicomètrica de creativitat.
- Avaluació psicomètrica de personalitat i adaptació.
- Avaluació psicomètrica d'altres àrees potencialment rellevants (atenció, memòria, lecto-escriptura, motricitat, etc.), en cas que es consideri necessari.

La valoració diagnòstica permet determinar si, en el moment actual, es constata un **perfil d'elevada capacitat intel·lectual** i si s'ajusta a alguna de les tipologies d'aquest ventall. Els resultats de l'avaluació diagnòstica permetran identificar la **necessitat i tipus d'intervenció** que es consideri òptima per cada persona a nivell personal, familiar i escolar.

Intervenció: Què cal fer?

Que el potencial de les persones amb AC es desenvolupi dependrà de múltiples factors, incloent habilitats, creativitat, esforç, motivació per l'assoliment, suport social, apreciació de l'àrea talentosa, suport ambiental, oportunitats i sort (Bloom,1985).

Serà necessari que s'identifi quin quines àrees **emocionals, socials i acadèmiques** requereixen intervenció i definir si aquesta es durà a terme dins el context ordinari de l'alumne o a través d'un suport específic. S'idearà, per tant, un pla d'intervenció personalitzat que s'anirà supervisant amb el pas del temps per tal d'assegurar que les mesures d'orientació segueixen sent adaptables a la nova realitat i als nous contextos de l'alumne.

En l'àmbit escolar, és recomanable que qualsevol estratègia d'intervenció quedi recollida en un pla individualitzat (PI) o un document de coordinació interna vinculat a l'expedient de l'alumne, que agrupi el conjunt de suports, mesures i adaptacions que un determinat alumne ha requerit en els diferents moments i contextos escolars.

Què és el GTAC?

El **Grup de Treball d'Altes Capacitats (GTAC)** forma part de la Secció Educativa del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) i està format per professionals de la psicologia especialitzats en AC, així com també per col·laboradors externs de l'àmbit de la psicopedagogia i la pedagogia i representants de les principals associacions de famílies d'infants, joves i adults amb altes capacitats.

L'objectiu del GTAC és sumar esforços per:

- **Formar i sensibilitzar sobre la realitat i les necessitats de les persones amb AC, basades en els models teòrics i els paradigmes científics actuals.**
- **Investigar i divulgar mesures d'intervenció personal i educativa.**
- **Col·laborar amb l'administració i amb entitats externes per la defensa dels drets de les persones amb AC.**

Per a més informació, podeu consultar la Guia del GTAC: <https://bit.ly/3l3Uq8L>

Podeu contactar amb el GTAC a: gtac.copc@gmail.com